

TALIANSKY BESTSELLER

Stefania Auci

FLORIOVCI

NEKORUNOVANÍ KRÁLI SICÍLIE

Inšpirované skutočným
príbehom rodiny,
ktorá si podmanila celú Sicíliu.

metafora

metafora

Stefania Auci

FLORIOVCI

NEKORUNOVANÍ KRÁLI SICÍLIE

Stefania Auci
FLORIOVCI

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Metafora
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 62. publikáciu

Z talianskeho originálu *I leoni di Sicilia. La saga dei Florio*, vydaného vydavateľstvom Nord v Miláne v roku 2019, do slovenčiny preložila Júlia Macková.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Návrh a spracovanie obálky Milan Malý
Grafická úprava a sazba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Adela Orémusová

Vydanie 1., 2021
Počet strán 400
Tlač TBB, a. s.

Copyright © Stefania Auci
Edizione pubblicata in accordo con Donzelli Fietta Agency s.r.l.s.
© 2019 Casa Editrice Nord s.u.r.l. Gruppo editoriale Mauri Spagnol
Slovak edition published by arrangement with Agentia Literara Livia Stoia.
Cover illustration © Arcangel/Ildiko Neer, Shutterstock/Vadym Lavra

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2021
Translation © Júlia Macková, 2021

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.

ISBN 978-80-8090-167-7 (ePub)
ISBN 978-80-8090-166-0 (pdf)
ISBN 978-80-8090-165-3 (print)

*Federicovi a Eleonore:
za odvahu, ľahkováŹnosť, strach a pochybnosť,
ktorú sme spolu preŹívali
počas stratených a znovu nájdených dní.*

*Že som prehral boj?
Dost' zvýšilo mi: túžba po pomste,
nezlomná vôľa, večná nenávisť,
odvaha neskloniť sa, nepoddať
a všetko, čo nepremôže nik.*

JOHN MILTON

OBSAH

PROLÓG (Bagnara Calabria 16. októbra 1799)	/9
KORENINY (november 1799 – máj 1807)	/25
HODVÁB (leto 1810 – január 1820)	/97
KÔRA CHINÍNOVNÍKA (júl 1820 – máj 1828)	/149
SÍRA (apríl 1830 – február 1837)	/177
ČIPKA (júl 1837 – máj 1849)	/249
TUNIAK (október 1852 – jar 1854)	/319
PIESOK (máj 1860 – apríl 1866)	/357
EPILÓG (september 1868)	/389
RODOSTROM RODINY FLORIOVCOV	/397
POĎAKOVANIE	/399

PROLÓG

Bagnara Calabra 16. októbra 1799

Cu nesci, arrinesci.
Kto odchádza, uspeje.

SICÍLSKE PRÍSLOVIE

Zemetrasenie je ako kvílenie zrodené z mora, ktoré preniká do hĺbky noci. Silnie, narastá, až sa zmení na burácanie prehlšujúce ticho.

Ludia v domoch spia. Niektorí sa zobudia na hrkotanie riadu, iní na búchanie dverí. Chvenie stien však prebudí všetkých.

Dunenie, štekot psov, modlitby, nadávky. Hory zo seba striasajú blato, svet je naruby.

Otras prichádza aj do štvrte Pietraliscia, narúša základy domov a prudko nimi trasie.

Ignazio otvorí oči. Chvenie prechádzajúce stenami ho vytrhlo zo sna. Nízky strop akoby sa už-už chystal naňho spadnúť.

Nesníva. Je to ozajstné peklo.

Posteľ jeho malej netere Vittorie sa pred ním hojdá medzi stenami a stredom izby. Kovová skrinka na lavici sa začína triasť a spolu s hrebeňom a britvou padá na dlážku.

Po dome sa rozliehajú ženské výkriky. „Pomoc, pomoc! Zemetrasenie!“

Výkriky ho prinúti vyskočiť na nohy, ale hneď neuteká, najprv sa musí postarať o Vittoriu. Má len deväť rokov a je veľmi vystrašená. Ukryje ju pod posteľ, kde jej padajúce kusy omietky neublížia. „Ostaň tu, rozumieš?“ hovorí jej. „Nehýb sa.“

Vittoria prikývne, akoby od strachu onemela.

Paolo. Vincenzo. Giuseppina. Ignazio vybehne z miestnosti. Chodba sa zdá byť nekonečná, ale v skutočnosti je dlhá len niekoľko krokov. Ignazio cíti, ako sa stena vzdaluje od jeho dlane. Znovu sa jej dotkne. Stena sa hýbe, akoby žila.

Pribehne do spálne svojho brata Paola, kam sa cez okenice prediera dnu trochu svetla. Giuseppina, Ignaziova švagriná, vyskočila z postele. Prebudil ju materinský inštinkt, ktorý ju varoval, že jej niekoľkomesačnému synovi Vincenzovi hrozí nebezpečenstvo. Novorodenec spí v kolíske upevnenej na stropných trámoch. Giuseppina sa ho nedarí vybrať, lebo prúteným košom kolísky lomcujú seizmické vlny. Od zúfalstva narieka a ťahá ruky za prudko sa kývajúcou kolískou.

Šál, ktorý má na sebe, padá na zem a odhaľuje jej plec. „Bože môj! Už je tu. Matka Božia, pomôž nám!“

Nakoniec sa jej podarí vziať malého do náručia. Vincenzo doširoka otvára oči a žalostivo sa rozplače. V tomto chaose Ignazio postrehne pohyb. Jeho brat Paolo. Zoskakuje z matracu, chytá svoju ženu a postrčí ju do chodby. „Von!“

Ignazio sa vracia späť. „Počkaj! Vittoria!“ kričí. Nachádza ju v tme pod posteľou schúlenú do kľbka s rukami na hlave. Zdvihne ju a uteká z izby. Stále počuť kvílenie otriasajúcej sa zeme, zatiaľ čo sa kusy omietky odlupujú zo stien.

Cíti, ako si dievčatko hľadá úkryt. Pevne sa drží jeho košeľe, skrúca ju medzi prstami. Škriabe ho nechtami, tak veľmi sa bojí.

Paolo všetkých tlačí dole schodmi, až za prah dverí. „Sem, podte.“

Bežia doprostred dvora vo chvíli, keď otras dosahuje najväčšiu silu. So zavretými očami sa objímajú tak tuho, až sa dotýkajú hlavami. Je ich päť a sú tu všetci.

Ignazio sa chveje, modlí sa a dúfa. Už sa to končí. Musí. Čas sa triešti na milióny okamihov.

Konečne. Tak ako sa dunenie zrodilo, tak postupne aj ustáva, až celkom utícha.

Na chvíľku je noc pokojná.

Ignazio však vie, že tento pokoj je len zdanlivý pocit. Je to ponaučenie. Ponaučenie zo zemetrasenia, ktoré si treba čo najskôr zapamätať.

Zdvihne hlavu. Stále cíti Vittoriinu paniku, jej strach a nechty zarezávajúce sa do jeho pokožky. Na švagrininej tvári číta hrôzu, na bratovej úľavu. Vidí, ako Giuseppina hľadá manželovo rameno a ako sa

Paolo vyslobodzuje zo zovretia, aby mohol podísť k budove. „Vďakaabohu, dom stojí. Zajtra cez deň uvidíme, aké sú škody a...“

V tej chvíli sa Vincenzo usedavo rozplače. Giuseppina ho pestuje v náručí. „Chlapček, môj poklad, buď dobrý,“ chlácholí ho a približuje sa k Ignaziovi a Vittorii. Ignazio si vďaka jej zrýchlenému dychu a pachu potu miešajúcemu sa s mydlovou vôňou košele uvedomí, že je stále vydesená.

„Vitto, ako sa cítiš? Je ti dobre?“ pýta sa Ignazio.

Neter prikývne, ale stále zviaza jeho košeľu a Ignazio uvoľní jej rúčku len nasilu. Rozumie jej strachu: dievčatko je sirota, dcéra jeho brata Francesca. On a jeho žena zomreli pred pár rokmi a dieťa zverili do opatery Paola a Giuseppiny, jediných, ktorí jej mohli poskytnúť rodinu a domov.

„Som tu, upokoj sa.“

Vittoria sa mlčky uprene zahľadí na Ignazia a potom sa pevne, ako nejaký strokotanec, chytí Giuseppiny. Presne tak, ako sa chvíľku predtým držala jeho.

Vittoria býva s Giuseppinou a Paolom, odkedy sa vzali. Sú to takmer tri roky. Má rovnakú povahu ako Paolo: je tichá, hrdá, zdržanlivá. Napriek tomu je teraz len vystrašeným dievčatkom. Strach má však mnoho podôb. Ignazio vie, že napríklad jeho brat sa nezastaví a nerozplače. Už teraz, s rukami v bok a nevraživým výrazom na tvári, pozoruje dvor a hory vôkol údolia. „Panebože, ako dlho to trvalo?“ Odpoveďou mu je mlčanie, no Ignazio napokon odvetí: „Netuším. Vôbec.“ Snaží sa zbaviť vnútornej triašky. Tvár má od strachu napnutú, čelusť mu pokrýva pichľavá brada svetlej farby. Útle ruky má nepokojné. Je mladší ako Paolo, ktorý však vyzerá na svoj vek staršie.

Napätie sa mení na akúsi vyčerpanosť a na všetkých doliehajú fyzické vnemy: vlhkosť, nevoľnosť, neprijemný tlak kameňov pod nohami. Ignazio je bosý a má na sebe len nočnú košeľu. Je takmer nahý. Odhrňa si vlasy z čela a pozoruje brata, potom švagrinú.

Rozhodnúť sa mu trvá len chvíľku.

Vyberie sa k domu. Paolo ho nasleduje a schmatne ho za rameno. „Kam chceš ísť?“

„Potrebujú prikrývky.“ Kývnutím hlavy ukazuje na Vittoriu a Giuseppinu s dieťaťom v náručí. „Ostaň so svojou ženou. Pôjdem ja.“

Nečaká na odpoveď. Rýchlo a opatrne beží hore schodmi. V predsieni sa zastaví, aby si jeho oči zvykli na prítmie.

Taniere, ozdobné predmety, stoličky... všetko je na zemi. Vedľa múčnice sa nad dlážkou stále vznáša kúdol múky.

Pocíti bolesť na hrudi. Tento dom je veno, ktoré Giuseppina pri-niesla do manželstva s Paolom. Áno, je to ich dom, ale aj útulné miesto, kde sa cíti prijatý. Pohľad naň ho bolí.

Zaváha. Vie, čo sa môže stať, ak príde ďalší otras.

Je to však len okamih. Prejde ďalej a strhne prikrývky z postelí.

Vstupuje do svojej izby. Nájde tašku s náradím a zdvihne ju. Nako-niec uvidí železnú skrinku. Otvorí ju. Snubný prsteň jeho matky akoby ho chcel žiarou v tme utešiť.

Skrinku strká do kapsy.

V chodbe na zemi narazí na Giuseppinin šál. Švagriná ho musela stratiť, keď bežala von. Nikdy si ho neskladá, nosí ho od prvého dňa v ich rodine.

Zdvihne ho, prejde ku vchodu a pred krížom na stojke zárubne sa prežehná.

Hneď na to sa zem opäť začne triasť.

„Chvalabohu, táto bola najkratšia.“ Ignazio sa delí o prikrývky s bratom a jednu dá Vittorii. Potom prichádza na rad šál.

Vracia ho Giuseppine, zatiaľ čo ona sa dotýka svojej nočnej košele a zisťuje, že jej pokožka je nahá. „Ale...“

„Našiel som ho na zemi,“ vysvetľuje Ignazio so sklopeným zrakom.

„Ďakujem,“ zašepká Giuseppina. Zakrúti sa do šálu. Snaží sa utešiť samu seba a zbaviť sa toho zvláštneho chladu, triašky spôsobenej oba-vami a spomienkami.

„Nemá význam ostávať vonku.“ Paolo dokorán otvorí dvere maš-tale. Keď ťahá kravu za ohlávku, aby ju priviazal k stene oproti, zvieria odporuje iba vydaním slabého zvuku. Paolo kresadlom zažína lampáš. Ku stenám naukladá kopy sena. „Vittoria, Giuseppina, sadnite si.“

Je to gesto starostlivosti. Ignazio to vie, ale tón je rozkazovačný. Ženy vystrašene hľadajú na nebo a ulicu. Keby im nikto nepovedal, čo robiť, ostali by na dvore celú noc. To je úloha hlavy rodiny. Byť silný, chrániť. Tak to robia muži, a najmä takí ako Paolo.

Vittoria a Giuseppina sa spustia na kopy slamy. Dievčatko sa zvinie do kľbka, dlane zatne do pästí a priloží si ich k tvári.

Giuseppina sa na ňu pozerá. Dívajú sa na ňu a nechce spomínať, ale spomienka je zákerná potvora. Vstúpi do jej mysle, obľapí jej krk a vtiahne ju do minulosti.

Jej detstvo. Jej rodičia, mŕtvi.

Pevne zovrie viečka a hlbokým nádychom spomienku zaženie. Aspoň sa o to pokúsi. Pritisne si k hrudi Vincenza, stiahne si nočnú košeľu a dieťa sa ihneď prisaje k bradavke. Rúčkami sa dotýka jemnej pokožky a škriabe ju nechtami okolo prsného dvorca.

Žije a žije aj jej syn. Nebude sirota.

Ignazio nehybne stojí vo dverách. Skúma profil domu. Aj napriek tme hľadá náznaky klesania základov, prasklín, rozpoltenia, ale márne. Neverí tomu, netrúfa si dúfať, že *tentoraz* sa nestane nič. Spomienka na matku je ako náraz nočného vetra. Matka sa smeje, natahuje k nemu ruky a on, maličký, jej beží v ústrety. Skrinka v kapse je zrazu akási príťažká. Ignazio ju chytí do rúk a vytiahne z nej prsteň z kovaného zlata. Zviera ho v dlani priloženej k srdcu.

„Mamička.“

Zašepká. Je to modlitba, možno hľadanie útechy. Hľadanie objatia, ktoré mu chýba od siedmich rokov. Od smrti jeho matky Rosy. Bolo to v roku 1783, v roku Božieho trestu, keď sa zem triasla tak, až z Bagnary ostali len sutiny. Ničivé zemetrasenie, ktoré zasiahlo Kalábriu a Sicíliu a po ktorom ostali tisíce mŕtvych, si za jedinú noc odnieslo so sebou len z Bagnary desiatky ľudí.

Aj vtedy si boli s Giuseppinou nablízku.

Ignazio si ju dobre pamätá. Chudé a bledé dievčatko sa tlačilo medzi bratom a sestrou a uprene hľadalo na dve kôpky zeme označené jedným krížom. Jej rodičia. Umreli v spánku, rozmliaždili ich sutiny ich spálne.

On však stál vedľa svojho otca a sestry. Paolo bol pár krokov za nimi, ruky mal zovreté do pästí, na dospievajúcej tvári zlovestný výraz. Nikto vtedy neoplakával len svojich drahých. Pohreb Giuseppiných rodičov, Giovanni a Vincenza Saffiottiovcov, sa konal v ten istý deň ako pohreb jeho matky Rosy Bellantoniovej. Pochovali aj mnoho ďalších obyvateľov Bagnary. Priezviská sa opakovali – Barbaro, Spoliti, Di Maio, Sergi, Florio.

Ignazio sklzne zrakom na švagrinú. Vo chvíli, keď Giuseppina zdvihne oči a ich pohľady sa stretnú, mladík pochopí, že aj ju prenasledujú spomienky.

Hovoria tým istým jazykom, cítia tú istú bolesť, nosia v sebe rovnakú samotu.

„Mali by sme sa ísť pozrieť, ako sú na tom ostatní.“ Ignazio ukazuje na kopec za obývanou oblasťou Bagnary. Svetlá v tme sú znamením prítomnosti domov a ľudí. „Vari nechceš vedieť, či sú Mattia a Paolo Barbaro v poriadku?“

V hlase mu počuť mierne zaváhanie. V dvadsiatich troch rokoch je to už poriadny muž, ale jeho gestá pripomínajú Paolovi gestá chlapčeka skrývajúceho sa za domom, za otcovou kováčskou vyhňou, keď ho ich vlastná matka hrešila. Keď prišla *tá druhá*, nová manželka ich otca, Ignazio sa už nikdy nerozplakal. Iba sa na ňu uprene díval pohľadom plným zlostnej nenávisti a mlčal.

Paolo mykne plecami. „Netreba. Ak domy stoja, nestalo sa im nič. Navyše, je noc a tma a Pagliara je ďaleko.“

Ignazio však kútikom oka úzkostlivo pozoruje ulicu a potom prejde ešte ďalej, k výšinám obkolesujúcim dedinu. „Nie. Idem sa pozrieť, čo sa stalo.“ Vydal sa cestou do centra Bagnary, s bratovou urážkou v päťách.

„Vráť sa!“ kričí Paolo, ale Ignazio zdvihne ruku a mávnutím mu dá najavo, že pôjde ďalej.

Je bosý, v nočnej košeli, ale nezaujíma ho to. Chce vedieť, čo je so sestrou. Schádza z kopca, na ktorom sa nachádza Pietraliscia, a po pár

krokoch sa ocitne v dedine. Tu a tam vidí kusy omietky, striech, rozbité škridle.

Zbadá bežiacého muža s ranou na hlave. Krv sa leskne vo svetle fakle, ktorou si osvetľuje uličku. Ignazio prechádza námestím a zamieša sa do uličiek plných sliepok, kôz, utekajúcich psov. Zmätok je obrovský.

Vo dvoroch ženy a deti odriekajú modlitbu ruženca alebo na seba pokrikujú, aby sa dozvedeli najnovšie správy. Muži zase hľadajú rýle a motyky a zbierajú tašky s náradím, to jediné, čo ich môže uživiť a čo je cennejšie než jedlo či šaty.

Stúpa po cestičke vedúcej do štvrte Granaro, kde stojí dom rodiny Barbarovcov.

Tam, na okraji ulice, sú chatrče z kamenia a dreva.

Kedysi to boli ozajstné domy. Vtedy bol malý, ale dobre sa na ne pamätá. Zemetrasenie v roku 1783 ich však zničilo. Kto mohol, opravil si dom pomocou toho, čo sa mu podarilo zachrániť. Iní použili ruiny a postavili si ešte väčšie a honosnejšie domy, tak ako to urobil Ignaziov švager Paolo Barbaro, manžel Mattie Floriovej, jeho sestry.

Prvá osoba, ktorú uvidí, je práve ona. Mattia. Sedí na lavici, bosá. Tmavé oči, vážny pohľad. Jej dcéra Anna sa pevne drží jej nočnej košeľe a Raffaele spí v náručí.

V tej chvíli v nej Ignazio uvidí svoju matku, počerné odtiene jej pokožky. Kráča priamo k nej a bez slova ju objíme. Napätie mu prestane zvierat srdce.

„Ste v poriadku? Paolo, Vincenzo? A Vittoria?“ Chytí jeho tvár do dlaní a pobožká ho na oči. V jej hlase počuť stopy po plači. „A ako je Giuseppine?“ Znovu ho objíme a jej brat zacíti arómu chleba a ovocia, vôňu domova, nehy.

„Všetci sú v bezpečí, vďaka bohu. Paolo uložil ju a deti v maštali. Ja som prišiel, aby som zistil, či si v poriadku... či ste v poriadku.“

Zo zadnej časti domu prichádza Paolo Barbaro, jeho švager. Za ohlávku vedie osla.

Mattia stuhne a Ignazio ju pustí.

„Á, výborne. Práve som chcel ísť za tebou a tvojím bratom.“ Osla zapriahne do dvojkolesového voza. „Musíme sa vybrať do prístavu skontrolovať loď. Nevadí, že si tu len ty.“

Ignazio rozťahne ruky a nechá spadnúť prikrývku na zem. „Takto? Som takmer nahý.“

„No a čo? Vari sa hanbíš?“

Paolo je nízky a zavalitý. Ignazio má, naopak, chudú šľachovitú postavu, jeho telo je mladé. Mattia s deťmi, ktoré sa k nej tisnú, podíde bližšie k nim.

„V komode sú nejaké šaty. Môžeš si obliecť...“

Manžel ju zahriakne: „Teba sa nikto nič nepýtal. Prečo stále strkáš do všetkého nos? A ty, pohni sa, nasadaj. Keďže sa stalo, čo sa stalo, nikto sa nebude starať o to, čo máš na sebe.“

Ignazio sa pokúša sestru chrániť. „Mattia sa mi snažila pomôcť.“ Neznesie pohľad na sestru so sklonenou hlavou a s tvárou červenou od poníženia.

Švagor vysadá na voz. „Moja žena má vždy plno rečí. Ideme.“

Ignazio mu chce niečo odvrknúť, ale Mattia ho zastaví prosebným pohľadom. Dobré vie, že Barbaro si nikoho neváži.

More je lepkavé a má farbu atramentu, splýva s nocou. Ignazio zoskočí z voza hneď, keď dorazia do prístavu.

Pred ním je zátoka zmietaná vetrom, ktorá skrýva v sebe podložie z balvanov a piesku, chránená špicatými vrchmi a mysom Marturano.

Muži okolo lodí pokrikujú, kontrolujú náklad a uťahujú lodné laná.

Podľa čulého ruchu to vyzerá, akoby bolo poludnie.

„Ideme.“ Barbaro sa vyberie k Veži kráľa Rogera, kde je more hlboké. Tam sú ukotvené väčšie plavidlá.

Prichádzajú k lodi s plochým kýlom. Volá sa San Francesco di Paola, plachetnica patriaca Floriovcom a Barbarovcom. Sťažne sa pohybuje v rytme vĺn, čeleň sa naťahuje k moru. Plachty sú zvinuté, lanovie zmotané.

Palubným prielozom preniká dnu plochý svetelný lúč. Barbaro sa nakloní dopredu a započúva sa do vrzgania, s výrazom prechádzajúcim od prekvapenia k hnevu. „Švagor, si to ty?“

Z prielozu sa vynorí hlava Paola Floria. „A kto iný by to tak asi bol?“
„Čo ja viem? Podľa toho, čo sa udialo v noci...“

Paolo Florio ho však už nepočúva. Teraz sa pozerá na Ignazia. „A ty! Nič viac si mi nepovedal. Zobral si sa a zmizol. Nastúp, pohni si!“ Potom zmizne v útrobach lode a na palubu skočí aj jeho brat. Švagor ostáva na mostíku, aby skontroloval ľavobok, ktorý narazil do móla. Ignazio sa pretláča do nákladného priestoru lode, medzi debny a plátenné vrecia, ktoré poputujú z Kalábrie až do Palerma.

Toto je ich práca. Obchod, najmä námorný. Pred niekoľkými mesiacmi prepukli v Neapolskom kráľovstve veľké nepokoje. Kráľa vyhnanli a povstalci založili Neapolskú republiku. Išlo o skupinu šľachticov a intelektuálov, ktorí šíрили myšlienky demokracie a slobody, presne tak, ako sa to dialo vo Francúzsku počas revolúcie, keď prišiel o hlavu aj kráľovský pár Ludovít XVI. a Mária Antoinetta. Ferdinand a Mária Karolína však boli obozretnejší. S pomocou časti armády, ktorá ostala verná Angličanom, odvekým nepriateľom Francúzov, sa im podarilo ujsť skôr, než ich rozzúrení *lazzari*, prostý ľud, sami nezvrhli z trónu.

Sem, medzi kalábrijské vrchy však dorazila iba posledná vlna tejto revolúcie. Došlo k vraždám, vojaci nevedeli, čie príkazy poslúchať, a zbojníci, ktorí odnepamäti zbíjali v horách, začali okrádať aj obchodníkov na pobreží. V dôsledku vyčistenia zbojníkov a povstalcov sa ulice stali nebezpečnými, a hoci sa na mori nenachádzali kostoly ani taverny, určite bolo bezpečnejšie než cesty v bourbonskom kráľovstve.

Vnútri malého nákladného priestoru sa nedá dýchať. Prútené koše sú plné cedrátovej vyhladávaných voňavkarmi, rýb, najmä sušených tresiek a solených sledov. Ešte viac vzadu ležia kusy opracovanej kože, pripravené na cestu do Messiny.

Paolo kontroluje vrecia s tovarom. Mieša sa tu zápach solených rýb s mierne kyslastým zápachom kože.

Koreniny však v nákladnom priestore nie sú. Skladujú ich doma až do odchodu lode. Vlhkosť a slanosť mora by ich mohli poškodiť a pri ich konzervácii nie je opatrnosti nikdy dosť. Majú exotické názvy, ktoré získavajú chuť na jazyku a vyčarúvajú obrazy plné slnka a tepla. Čierne koreníe, citrón, klinčeky, nátržník, škoricca. Skutočné bohatstvo.

Ignazio zrazu pochopí, že Paolo je nervózný. Vidí to v jeho gestách a cíti v slovách tlmených plieskaním vĺn o trup lode. „Čo sa deje?“ opýta sa. Ignazio sa bojí, že Paolo sa pohádal s Giuseppinou. Švagrína nie je poddajná žena, ako by manželka mala byť. Teda, aspoň podľa Paola. Toto ho však netrápi. Ignazio to cíti. „Čo sa deje?“ zopakuje.

„Chcem odísť z Bagnary.“

Veta zaznie v letmom okamihu ticha medzi nárazmi dvoch vĺn.

Ignazio dúfa, že nerozumel dobre. Vie však, že túto túžbu Paolo vyslovil už niekoľkokrát predtým. „Kam?“ opýta sa skôr skleslo ako prekvapene. Má strach. Je to náhly, dávny strach, beštia s kyslým dychom opustenia.

Mattia a Paolo mu vždy boli oporou. Mattia má teraz svoju rodinu a Paolo chce odísť preč. Nechať ho samého.

Brat hovorí tichšie. Takmer šepká. „Vlastne o tom premýšlam už dlhšie. Zemetrasenie v dnešnú noc ma len utvrdilo v tom, že je to správne rozhodnutie. Nechcem, aby Vincenzo vyrastal tu, kde mu na hlavu môže spadnúť jeho vlastný dom. A okrem toho...“ pozrie sa naňho. „Chcem viac, Igna. Táto dedina mi už nestačí. Tento život mi už nestačí. Túžim odísť do Palerma.“

Ignazio otvorí ústa, aby odpovedal, ale vzápätí ich zavrie. Je zmätentý, cíti, ako sa slová menia na popol.

Palermo je však logická voľba. Barbaro a Florio, ako ich volajú v Bagnare, majú tam dolu *putiu*, obchodík s koreninami.

Ignazio spomína. Všetko sa to začalo asi pred dvomi rokmi jedným maličkým skladom, kde uskladňovali tovar nakúpený z celého pobrežia, aby ho potom znovu predali na ostrove. Najprv to bola nutnosť, ale jeho brat rýchlo vycítil, že by sa mohla zmeniť na výhodnú príležitosť. Mohli zvýšiť predaj v Palerme, v tom čase jednom z najväčších

prístavov v Stredomorí. Takto sa sklad premenil na koloniál. *Okrem toho, v Palerme žije početná komunita Bagnarčanov, uvažuje Ignazio. Je to odbyisko plné života, bohatstva a príležitostí, a to najmä po príchode Bourbonovcov, ktorí ušli pred revolúciou.*

Hlavou ukáže na most nad sebou, ktorý praská pod ťarchou švagrových krokov.

Nie, Barbaro to ešte nevie. Paolo mu naznačí, aby mlčal. Pre Ignazia je samota ako zovretie hrdla.

Návrat domov prebehne bez slova. Bagnara je väzňom stojaceho času, ktorý čaká, kým nastane deň. Keď bratia dorazia do Pietraliscie, vstúpia do maštale. Vittoria aj Vincenzo spia. Giuseppina je však hore. Paolo sa posadí vedľa svojej manželky, ktorá je stále napätá, v strehu.

Ignazio si hľadá miesto na slame. Nájde ho vedľa Vittorie a schúli sa do kľbka. Dievčatko vzdychne. Inštinktívne ju objíme, ale nevie zaspáť.

Je ťažké prijať tú správu. Čo si počne sám? On, ktorý nikdy nebol sám.

Úsvit prebodne tmu cez škáry vo dverách. Je to zlatistý lúč hovoriaci o prichádzajúcej jeseni. Ignazia strasie od zimy. Chrbát a krk má stuhnuté, vo vlasoch steblá slamy. Zľahka zatrasie Vittoriou.

Paolo je už na nohách. Odfrkuje, zatiaľ čo Giuseppina pestuje malého, ktorý začal opäť nariekať. „Musíme sa vrátiť do domu,“ vyhlási Giuseppina bojovne. „Musím prebaliť Vincenza a tiež urobiť niečo so sebou. Nevyzerám dôstojne.“

Paolo zafuní a otvorí dvere dokorán. Maštal' zaleje svetlo. Dom stále stojí, v rannom svetle sa vyníma opadaná omietka a niekoľko rozbitých škrídiel. Nevidno však žiadne praskliny, nijaké trhliny. Giuseppina zašepká požehnanie. Môžu sa vrátiť dnu.

Ignazio vstúpi hneď po Paolovi. Giuseppina tesne za ním. Počuje jej váhavé kroky. Počká na ňu, pripravený pomôcť jej.